

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Departementet

Ligestilling
Den 30. marts 2020
MFVM 033

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalg og Regionsudvalget; Et EU med ligestilling: strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025

KOM(2020) 152

Resumé

Kommissionen har den 5. marts 2020 offentliggjort en meddelelse om en strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025, der skal udgøre en køreplan for den nye Kommissions ambitioner på ligestillingsområdet samt overordnet beskrive initiativer og regulering, der skal levere på de politiske mål og nøgleaktioner for perioden. Meddelelsen indeholder en lang række forslag inden for ligestillingsområdet. Den beskriver således initiativer til at fremme ligestilling inden for 3 overordnede tematikker: 1) At være fri for vold og stereotyper, 2) Et velfungerende samfund med ligestilling mellem mænd og kvinder og 3) Ligestilling inden for ledende poster overalt i samfundet. Meddelelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2020) 152 af den 5. marts 2020 fremsendt meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalg og Regionsudvalget; Et EU med ligestilling: strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025. Meddelelsen er oversendt til Rådet den 5. marts 2020 i en dansk sprogudgave.

Formål og indhold

Strategien for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025 udgør køreplanen for den nye Kommissions ambitioner inden for ligestillingsområdet og angiver mulige konkrete initiativer og regulering til at fremme ligestilling. Strategien har en lang række forslag, som dækker mange forskellige ressortministerier.

Strategien har til formål at skabe ligestilling i Europa - et Europa hvor kønsbaseret vold, forskelsbehandling på grundlag af køn og strukturel ulighed mellem kvinder og mænd hører fortiden til. Et Europa, hvor kvinder og mænd, piger og drenge i al deres mangfoldighed er lige. Hvor de frit kan følge den valgte vej i livet, hvor de har lige muligheder for at trives, og hvor de også kan deltage i og lede vort europæiske samfund.

Gennemførelsen af strategien vil bygge på en tostrengt tilgang med målrettede foranstaltninger for at opnå ligestilling mellem kønnene kombineret med en styrket integration af kønsaspektet (ligestillingsvurdering).

Strategien er opdelt i tre overordnede tematikker;

1. At være fri for vold og stereotyper

Kommissionen har en række tiltag for at forebygge og bekæmpe kønsbaseret vold, støtte og beskytte ofre for sådanne forbrydelser og drage gerningsmændene til ansvar, herunder blandt andet følgende;

Kommissionen vil fortsat forsøge at ratificere Istanbul konventionen om vold mod kvinder, som EU underskrev i 2017. Parlamentet anmodede i 2019 EU-domstolen om en udtalelse om EU's ratificering af Istanbul-konventionen. Forbliver ratificeringen imidlertid blokeret i Rådet, vil Kommissionen i 2021 fremlægge forslag, der skal opnå samme mål, som dem der er fastsat i Istanbul-konventionen. Forslagene vil endvidere fokusere på seksuel chikane og omskæring.

Kommissionen vil sætte sig i spidsen for vedtagelsen af en anbefaling om forebyggelse af skadelig praksisser, herunder undervisningsprogrammer og kapacitetsopbygning til professionelle, der arbejder med omskæring, æresrelateret vold, tvangsægteskaber mm.

Kommissionen vil også præsentere en strategi for ofres rettigheder i 2020, som vil adressere særlige behov for ofre fra kønsbaseret vold.

Der er endvidere fokus på digital vold mod kvinder. Online mobning og chikane påvirker kvinders deltagelse i den offentlige debat. Kommissionen vil fremlægge et forslag om digitale tjenester, som skal præcisere onlineplatformes ansvar ift. brugerformidlet indhold.

Kommissionen vil endvidere præsentere en ny EU strategi til bekæmpelse af menneskehandel og en EU strategi for en mere effektiv bekæmpelse af seksuelle overgreb mod børn.

Der vil blive gennemført en EU undersøgelse af Eurostat, som skal give data og viden om forekomsten af vold mod kvinder og i nære relationer: Resultaterne forventes i 2023.

Kommissionen opfatter kønsstereotyper som en grundlæggende årsag til ulighed mellem kønnene og vil derfor modarbejde de forudfattede opfattelser, der bygger på normer for kvinder og mænd, og som bl.a. begrænser pigers og drenges muligheder, valg og frihed, og Kommissionen lister en række mulige aktiviteter, herunder blandt andet;

Udviklingen af kunstig intelligens er blevet et strategisk vigtigt område og en økonomisk driver. Mens kunstig intelligens kan styrke fremtidens muligheder, risikerer det også at styrke allerede eksisterende uligheder i forhold til dataindsamling. Kommissionen vil i en ny hvidbog om kunstig intelligens sætte retning for brugen af kunstig intelligens baseret på ligestilling og ikke-diskrimination.

Kommissionen vil præsentere en kampagne, der skal bekæmpe kønsstereotyper og fokusere på unge.

2. Et velfungerende samfund med ligestilling mellem mænd og kvinder

Kommissionen anfører, at et velstående og socialt Europa afhænger af, at både kvinder og mænd i al deres mangfoldighed har lige muligheder for at trives og være økonomisk uafhængige, at de aflønnes lige for deres arbejde af samme værdi, at de har lige adgang til finansiering og at oppebære rimelige

pensioner, ligesom at kvinder og mænd bør deles om pleje og omsorg og økonomisk ansvar. De skitserer en række initiativer, herunder blandt andet;

Kommissionen vil i den kommende periode sikre, at alle medlemsstater implementerer direktivet om balance mellem arbejdsliv og privatliv, som blandt andet øremærker to måneders orlov til begge forældre.

Kommissionen vil ligeledes fokusere på, at få flere kvinder til at blive entreprenører og investorer, og der vil blive udviklet specifikke mål gennem Det Europæiske Innovationsråd.

Strategien skal ligeledes adressere løngabet mellem mænd og kvinder. Kommissionen vil fremlægge forslag om bindende foranstaltninger vedrørende klare lønforhold i slutningen af 2020. Kommissionen vil yderligere vurdere pensionsgab mellem mænd og kvinder og undersøge muligheden for, at man kan optjene pension i pleje-relaterede orlov fra arbejdsmarkedet.

3. Ligestilling inden for ledende poster overalt i samfundet

Kommissionen tager udgangspunkt i, at det er afgørende for et vellykket lederskab, at både kvinder og mænd er repræsenteret. Der er brug for et inklusivt og mangfoldigt lederskab for at klare de komplekse udfordringer, som beslutningstagere står over for i dag. Mere inklusion og større mangfoldighed er afgørende for at fremme nye idéer og innovative strategier, som tjener et dynamisk og blomstrende EU. Med strategien ønsker Kommissionen at gøre det muligt for borgere uanset baggrund at deltage i samfundet, hvilket er en nødvendig forudsætning for et velfungerende demokrati og medfører en mere effektiv politisk beslutningsproces. På baggrund heraf skitseres en række initiativer, herunder blandt andet;

Kommissionen vil skubbe på for at få vedtaget forslaget KOM (2012) 614 om direktivet om kønsbalance i direktioner, som blev fremlagt i 2012.

Kommissionen vil ligeledes fokusere på, at få flere kvindelige kandidater til at stille op til valget til Europa-Parlamentet i 2024, og samtidig få flere kvinder til at stemme ved samme valg. Kommissionen vil binde sig selv på kønsligestilling i ledende stillinger internt. På nuværende tidspunkt er der 44 % kvinder i kommissærgruppen, og Kommissionen arbejder på at få 50 % kvinder i ledende stillinger inden 2024.

Kommissionen vil integrere et kønsperspektiv i alle sine større initiativer i løbet af det nuværende mandat, idet der for første gang er udnævnt en kommissær med ansvar for ligestilling som en særskilt portefølje. Der er blevet oprettet en task force for ligestilling bestående af repræsentanter for alle Kommissionens tjenestegrene og EU-Udenrigstjenesten. Task forcen skal sikre, at ligestillingsaspektet, herunder ligestilling mellem mænd og kvinder, integreres på operationelt og teknisk plan.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om meddelelsen.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen vurderes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Meddelelsen vurderes ikke i sig selv at have statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Meddelelsen skønnes i sig selv ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Sagen har endnu ikke været i høring.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Meddelelsen har endnu ikke været drøftet i Rådet. Der forventes generel opbakning i Rådet til Kommissionens ligestillingsstrategi som køreplanen for det videre arbejde med ligestilling i EU.

På rådsmødet (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik) den 10. december 2019 havde medlemsstaterne mulighed for at komme med indspil til strategien, og disse er i høj grad reflekteret under de forskellige tematikker. Mange medlemsstater, inklusiv Danmark, har aktivt opfordret den nye Kommission til at udarbejde en sådan strategi på området. Det vurderes derfor, at der vil være opbakning til en række af de foreslåede initiativer. Det vurderes dog også, at nogle medlemsstater ikke vil støtte op om alle tiltag. Medlemsstaternes mere konkrete holdninger forventes først i takt med, at de konkrete udspil fremlægges af Kommissionen.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser den nye Kommissions strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025 velkommen. Kommissionens prioriteter hænger godt sammen med regeringens egen dagsorden inden for ligestillingsområdet. Regeringen støtter Kommissionen i, at der er behov for handling for at håndtere de nationale og globale ligestillingsudfordringer. Regeringen er enig i, at EU skal fokusere på de tre indsatsområder, der samlet set dækker en række af de mest aktuelle ligestillingsudfordringer. Regeringen støtter generelt, at ligestilling og relevante verdensmål, herunder mål 5, integreres i Kommissionens aktiviteter, og at ligestilling gennem den nye task force generelt integreres i alle EU's politikker. Regeringen vil arbejde på at holde Kommissionen ansvarlig for at levere på strategiens udmeldinger, og ser frem til at drøfte de enkelte forslag i takt med, at de fremlægges. For så vidt EU's internationale rolle er regeringens enig med Kommissionen i, at EU skal gå forrest og være global leder på ligestillingsdagsordenen.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Drøftelsen af fremtidens ligestillingspolitik i EU har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 6. december 2019 forud for rådsmødet (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerbeskyttelse) den 10. december 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 28. november 2019.